

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Leif Inge Paulsen, +47 74 16 80 93

Uttak av vann fra Kaldbergsvatnet til stamfisk- og yngelproduksjon - merknader etter befaring 7.10.2020

Vi viser til befaring ved Kaldbergsvatnet i Heim kommune 7.10.2020, i forbindelse med søknad om tillatelse fra Lerøy Midt AS til vannuttak samt regulering av Kaldbergsvatnet med 1,5 m for produksjon av stamfisk og rogn/yngel. Under befaringen ble høringspartene invitert til å fremme evt. nye innspill.

Kaldbergsvatnet ligger i Trøndelag fylke, men lå fram til 1.1.2020 i Halså kommune i Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Trøndelag har derfor begrenset kjennskap til tidligere forvaltning i området. Representanten for Lerøy Midt AS opplyste under befaringen om to forhold vi ønsker å kommentere:

- Det finnes en tidligere rørtrase fra Kaldbergsvatet, som framover ikke skal benyttes. Vi oppfattet at denne ble etablert i forbindelse med stamfiskanlegget.
- Representanten opplyste at Kaldbergsvatnet kalkes regelmessig, noe han vurderte som et gode for økologien i vatnet.

Ellers har vi synspunkter iforhold til å ivareta gytemulighetene for fisk i Kaldalsvatnet.

Gammel rørtrase må fjernes

Fylkesmannen mener at rørtraseer som ikke benyttes er å betrakte som avfall, som omfattes av forurensningslovens § 28 om forbud mot forsøpling. Gamle rørtraseer kan også fungere som drenering i terrenget, og dermed påvirke naturmiljøet negativt. Vår generelle oppfatning er at gamle rørtraseer må fjernes, enten som et vilkår i en evt. konsesjon, eller som et vedtak fattet av Heim kommune etter forurensningsloven § 37. Dessverre var ikke Heim kommune representert på befaringen.

Kalking av vassdrag anses søknadspliktig

Økologien i vassdrag er tilpasset naturgitte forhold, som geologi, løsmasser, jordsmonn/torv og vegetasjonstyper. Tilførsel av kalk har reddet mange truede arter i Sør-Norge fra utryddelse pga. sur nedbør, og dermed hatt en stor positiv effekt. Vi mener likevel at evt. kalking må vurderes i forkant. Er det behov for kalking? Vil kalking true arter tilpasset det naturlige vannmiljøet i vassdraget? Kalking kan etter vår oppfatning ikke gjennomføres uten tillatelse etter forurensningsloven. Riktig myndighet er Miljødirektoratet.

Gytemulighetene for fisk i Kaldbergsvatnet må avklares

Dagens anlegg for rogn og stamfiskproduksjon ble ifølge søknaden etablert som settefiskanlegg i 1986. Det ble da etablert en lav løsmasseterskel i utløpet av Kaldbergsvatnet, og lagt en nedgravd rørledning til anlegget ved fjorden. I 2018 ble det lagt ny vannledning fra Kaldbergsvatnet til settefiskanlegget langs en ny landbruksveg.

Under befaringen ble det klart at utløpselva Kaldbergelva i dag, på normal vannføring, ikke synes tilgjengelig for gyting for fisk fra Kaldbergsvatnet. Det er ulike oppfatninger om elva tidligere var tilgjengelig, da det ble hevdet at det også før 1986 også var en dam her, kanskje til tidligere sagbruksvirksomhet. Med et nedbørsfelt på kun 4,2 km² er det begrenset naturlig vannføring i vassdraget, og med uttak av vatn til drikkevann og stamfiskproduksjon, blir restvannføringen i Kaldbergselva begrenset.

Vi viser til vannforskriftens § 4 og mener at det må være et mål å sikre gytemuligheter for fisk fra Kaldbergsvatnet. Det ble opplyst at det foreligger fiskeundersøkelser fra vassdraget, men disse synes ikke tilgjengelige. Vi ønsker tilgang til disse. Om slike ikke finnes bør det undersøkes om det foregår reproduksjon i Kaldbergsvatnet med dagens vannuttak, noe som kan avklares gjennom prøvefiske med garn og elfiske. Er det reproduksjon ved funn av ung fisk? Er det gytemuligheter i tilløpsbekker? Foregår gyting i utløpsos eller i grunnvannskilder? Er elva fra Bjønnavatnet til Kaldbergsvatnet negativt påvirket med sedimentasjon som følge av nedgravd vassledning, noe som ble nevnt under befaringen? Dersom det ikke finnes gytemuligheter som følge av dagens vannuttak, er det mulig med biotopforbedrende tiltak som kan sikre reproduksjon? Kunnskap om dette er nødvendig før man kan ta stilling til økt vannuttak i forhold til dagens, som ble opplyst å tilsvare 50 cm vannstandsending, maksimalt 70 cm i forhold til et gitt vannstandsmerke. Det ble fra Lerøy Midt AS opplyst at de har mulighet for å begrense vannuttaket i forhold til i dag med hjelp av ny teknologi basert på økt gjenbruk av vann.

Dersom gytemulighetene i Kaldbergsvatnet og Kaldbergselva ikke kan ivaretas med dagens eller omsøkt vannuttak, anmodes NVE om å behandle saken etter vannforskriftens § 12, da vannuttaket innebærer en påvirkning som forringer vannmiljøtilstanden, særlig mht. fisk. Det må da vurderes om Kaldbergsvatnet og utløpselva må anses som sterkt modifiserte vannforekomster, med reduserte miljømål, jf. § 10 i vannforskriften.

Vi har etter befaringen forsøkt å oppdatere klassifiseringen av vannforekomstene i området i kartinnsynsløsningen Vann-nett.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Leif Inge Paulsen
senioringeniør
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Mattilsynet, Region Midt	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Eirik Oterholm			
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER
Heim kommune	Trondheimsveien 1	7200	KYRKSÆTERØRA
Lerøy Midt AS	Industriparken 31	7246	SANDSTAD